

BEOGRADSKA BERZA
BELGRADE STOCK EXCHANGE

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU

18. decembar 2007.

O rezultatima....

SADRŽAJ:

- Osvrt na 2007. godinu
 - Promet po godinama
- Promet po mesecima u 2007.
 - Struktura prometa u 2007.
 - Akcije – Listing A
- Akcije – Metod kontinuiranog trgovanja
 - Obveznice RS
 - Indeksi
 - Tržišna kapitalizacija
 - FIT, FIS, FIB
 - BELEXsentiment
- Učešće brokersko-dilerskih društava
 - Najznačajniji datumi u 2007.

OSVRT NA 2007. GODINU

Sumiranjem rezultata poslovanja Beogradske berze u godini na izmaku, možemo konstatovati sledeće: da se najznačajnija kvalitativna promena našeg tržišta kapitala dogodila formiranjem berzanskog tržišta, odnosno listiranjem akcija tri domaće kompanije na berzanskom tržištu. Kompanija Tigar iz Pirota prva se hrabro odlučila da svoje poslovanje izloži očima celokupne javnosti, i to na način koji je, u tom smislu, zahtevniji od zakonskih obaveza. Zatim, na listing su se uključile i kompanije Energoprojekt Holdinga iz Beograda i Sojaproteina iz Bečeja.

Druga značajna stvar za razvoj srpskog tržišta kapitala jeste pojava domaćih institucionalnih investitora, odnosno investicionih i dobrovoljnih penzionih fondova koji sada deo svojih investicionih potencijala ulažu u hartije od vrednosti na Beogradskoj berzi. Započelo je i „buđenje“ domaćih individualnih investitora (retail sektor tj. građani), naročito u prvom kvartalu ove godine. Sve više ulaganje povremenih viškova novca u kućnom budžetu usmerava se u štednju u hartijama od vrednosti, čime Berza od nepoznate kategorije postaje svakodnevni predmet pažnje naših građana.

Kada govorimo o radu u okvirima sama Beogradske berze, na prvo mesto izdvajamo aktivnosti na polju stvaranja ambijenta savremene organizacije tržišta kapitala Srbije. Tokom godine privedeni su kraju poslovi na Projektu redizajna sistema za trgovanje Beogradske berze sa implementacijom standardnog protokola elektronske komunikacije između učesnika na tržištu kapitala. Tako proteklu godinu, karakteriše uvođenje FIX protokola čija je primena usvojena na razvijenim tržištima kapitala zemalja EU. Po pitanju redizajniranja sistema zadržane su osnovne karakteristike postojećeg sistema sa poboljšanim performansama u pogledu brzine odziva sistema, broja naloga koje sistem može primati u sekundi, broja transakcija koje se mogu zaključiti u trgovačkom danu isl. Istovremeno, primenjeni su novi savremeni alati i tehnologija.

Veliko interesovanje za ekonomskim informacijama iz oblasti berzanskog poslovanja i nedovoljno poznavanje ove materije izvan stručnih krugova, opredelilo je Beogradsku berzu ka intenziviranju kontakata sa servisima javnog informisanja koji pokrivaju najveći medijski prostor. Ovo je učinjeno u cilju širenja znanja o berzanskom poslovanju u sektoru stanovništva, u svrhu povećanja pristupačnosti izveštavanja o događajima vezanim za hartije od vrednosti i trgovanje istim na Berzi isl. Javnost u radu i distribucija informacija, osim kroz servise definisane ranijih godina, dobila je novu dimenziju u smislu višestrukih dnevnik uključivanja u programe radija i televizije. U oblasti informativno-edukativnih aktivnosti možemo se pohvaliti i povećanim brojem dobro posećenih kurseva o berzanskom poslovanju, organizovanih za najširu javnost, kao i specijalnim kursevima o strukturiranim proizvodima, algoritamskom trgovanju i stručnog engleskog za bankare i

brokere. Međunarodna konferencija Berze, organizovana krajem godine po šesti put, tretirala je aktuelne teme i privukla gotovo 500 domaćih i inostranih učesnika. Položaj, rad i uloga Beogradske berze, kroz prezentacije i stručna izlaganja zaposlenih Berze, predstavljeni su na brojnim skupovima u zemlji i inostranstvu. Nadalje, na međunarodnom nivou, Beogradska berza je bila domaćin XIII Godišnje Skupštine FEAS-a (Federacija evro-azijskih berzi), kao i XIV sportskih igara berzi centralne i istočne Evrope.

Investitori i javnost zainteresovana za rad Beogradske berze dobili su i novi indeks BELEXline, koji je zamenio naš prvi indeks - BELEXfm. Ustanovljen je Indeksni komitet koji se bavi pitanjima konstrukcije indeksa i njihovim revizijama i praćenjem tržišnih karakteristika indeksnih komponenti. Beogradska berza je prodala nekoliko licenci na indeks BELEX15, te se strukturiranim proizvodima na naš indeks trguje u Frankfurtu, Minhenu i Štuttgartu. Interes stranih investitora za naše tržište kapitala izražen je i kroz konstruisanje i izračunavanje indeksa SRX od strane Bečke berze na akcije srpskih kompanija, a strukturiranim proizvodima na ovaj indeks trguje se u Beču i Štuttgartu. Takođe, pet akcija naših kompanija našlo je svoje mesto u indeksnim komponentama prvog balkanskog „blue chip“ indeksa DJ STOXX Balkan50.

Za one koji više vole jezik brojki, poslovanje Beogradske berze možemo prikazati kroz nekoliko osnovnih parametara:

- Ukupan promet u 2006. godini iznosio je 100,6 milijardi dinara, dok je zaključno sa sredinom decembra ovogodišnji promet iznosio 158 milijardi dinara. Dakle porast od 57%. Ako bismo kalkulisali sa kursom, porast prometa bi bio i za par procenata veći.
- Dupliran je i ukupan broj transakcija koji je sa prošlogodišnjih 141.495 porastao na 293.641 zaključnica do sredine decembra.
- U ovu godinu ušlo je 40 akcija u kontinuirano trgovanje, a do sada je taj broj pojačan sa 10 novih akcija. Akcije kojima se trguje ovim metodom u ukupnom prometu učestvuju sa 89,4 milijardi dinara ili oko 57% dok je prošle godine njihovo učešće u ukupnom prometu bilo 50,2 milijarde ili blizu 50%.
- Ako posmatramo najlikvidniji deo tržišta akcija, odnosno promet akcija iz korpe BELEX15, zaključujemo da se slika i u tom pogledu popravila tako što je procenat učešća ovih akcija u ukupnom prometu sa 37, koliko je bilo prošle godine, porastao na 42%.
- Kada smo kod indeksnih komponenti, da pogledamo i kretanje indeksa Beogradske berze. Poslednjeg trgovačkog dana prošle godine, vrednost BELEX15 iznosila je 1.675,20 poena, što je ujedno bila i najviša vrednost u toj godini. Sredinom decembra vrednost BELEX15 iznosila je 2.204,06 poena, što znači da je od početka 2007. godine indeks naših najlikvidnijih akcija porastao za skoro 32% i pored korekcija sa kojima se tržište (i naše i regionalno) suočava od poslednjih aprilskih dana. BELEXline je sredinom

decembra dostigao vrednost od 3.694,93 poena, što u poređenju sa 2.682,44 poena, koliko je iznosila njegova vrednost prvog trgovačkog dana ove godine, znači porast od 39%.

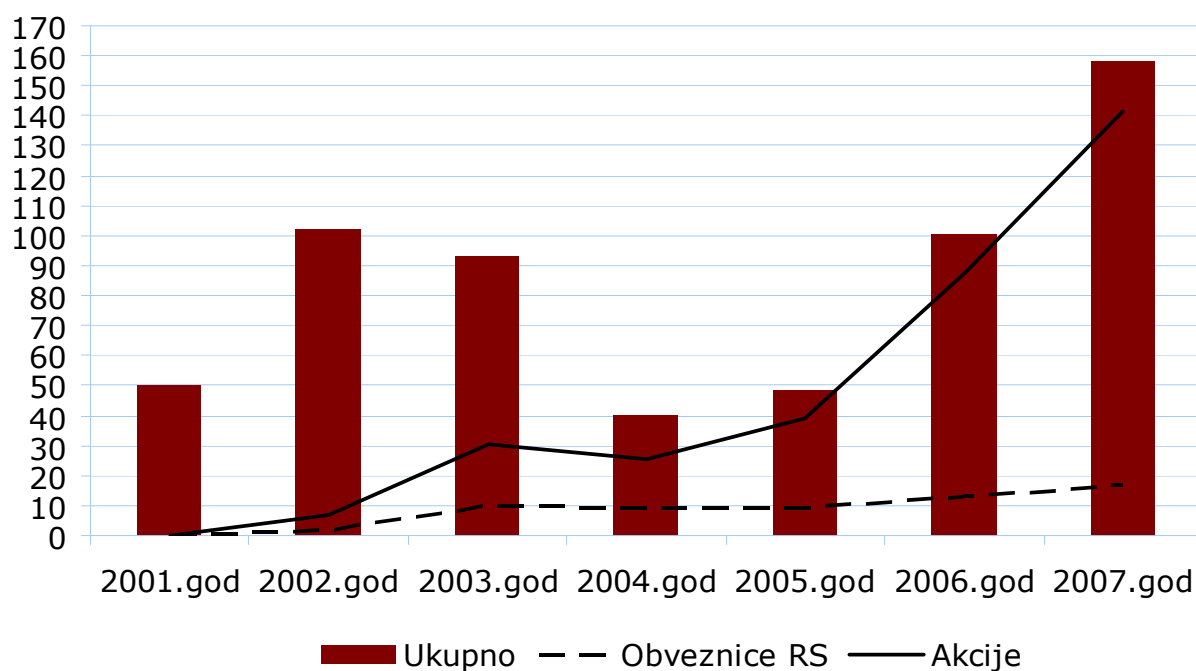
- Sve navedeno postignuto je aktivnošću članova Berze, kojih je na pragu decembra bilo ukupno 89 ili za 13 više nego što je započelo aktivnosti u ovoj godini. Najaktivniji član Berze u ovoj godini bio je M&V Investments a.d. Novi Sad, koji je uspeo da održi poziciju na čelu najaktivnijih članova. Tri najaktivnija člana ostvarili su ukupno 23,1% godišnjeg prometa na Berzi.

PROMET PO GODINAMA

	Ukupan promet	ORS	Akcije
2001.*	50.156.494.837	0	96.244.984
2002.*	102.298.249.980	1.720.908.815	7.026.186.069
2003.*	93.070.409.210	10.156.663.635	30.487.932.512
2004.*	40.583.663.543	9.042.553.542	25.523.712.798
2005.	48.350.670.609	9.191.194.891	39.159.475.718
2006.	100.583.951.914	13.285.197.894	87.298.754.020
01. jan - 15. dec 2007.	157.989.719.766	16.490.031.422	141.499.688.344

*U veličinu Ukupnog prometa uključen je i promet ostvaren u trgovanju karatkoročnim hartijama od vrednosti

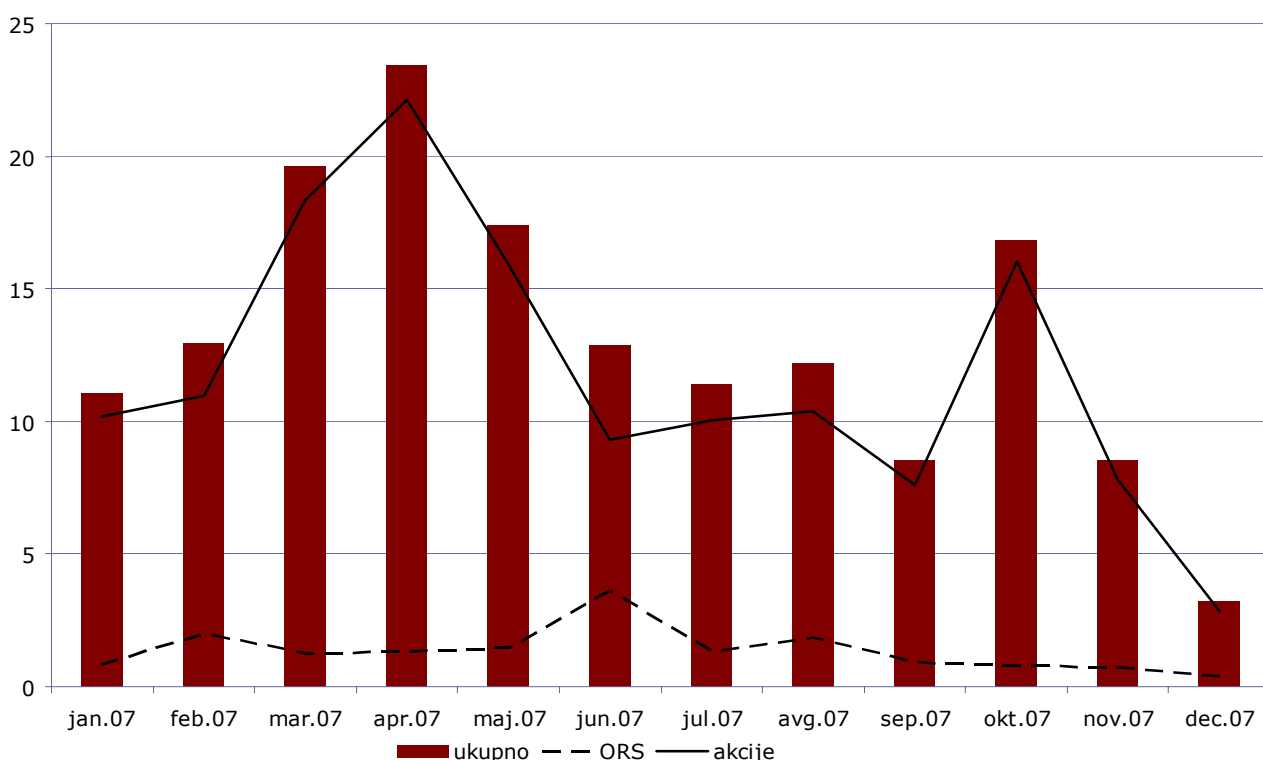
mlrd. din



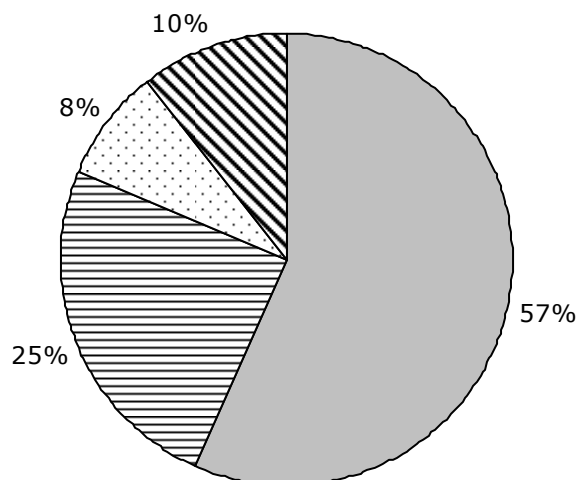
PROMET PO MESECIMA U 2007.

(u milionima DIN)	Ukupan promet	Metod kontinuiranog trgovanja	Metod preovlađujuće cene	Blok+MC	ORS
1-15. decembar	3.222,978	2.062,111	778,722	3,983	378,162
novembar	8.504,269	5.622,667	1.902,395	258,608	720,599
oktobar	16.802,334	5.440,895	4.259,336	6.310,422	791,681
septembar	8.511,987	4.420,287	2.977,998	179,815	933,887
avgust	12.202,169	6.082,795	3.843,510	438,090	1.837,773
jul	11.384,715	7.216,290	1.985,929	853,322	1.329,174
jun	12.889,010	7.601,004	1.662,018	43,260	3.582,728
maj	17.374,847	10.111,320	3.936,854	1.840,649	1.486,025
april	23.435,434	11.924,725	9.263,846	936,733	1.310,130
mart	19.637,888	12.702,894	4.874,500	770,232	1.290,262
februar	12.975,259	8.462,425	2.456,205	66,861	1.989,768
januar	11.048,829	7.785,425	1.299,499	1.124,061	839,843
UKUPNO	157.989,72	89.432,84	39.240,81	12.826,04	16.490,03

mlrd. DIN

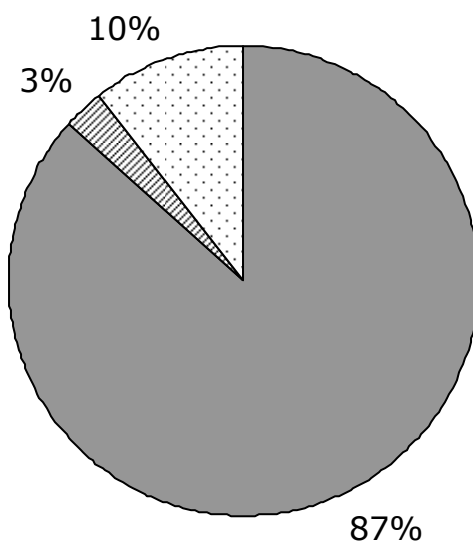


STRUKTURA PROMETA U 2007.



■ Metod kontinuiranog trgovanja ■ Metod preovlađujuće cene
□ Blok+MC □ Obveznice RS

Struktura po metodama trgovanja, januar-decembar 2007.

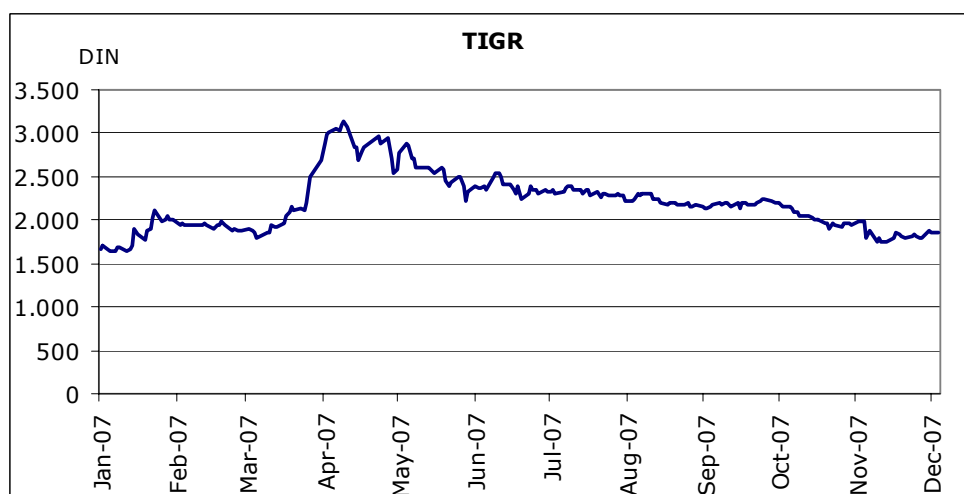
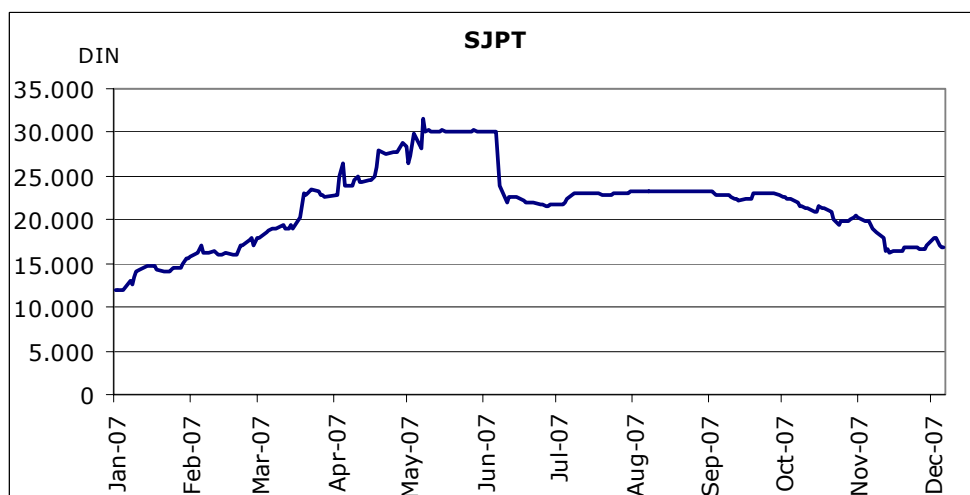
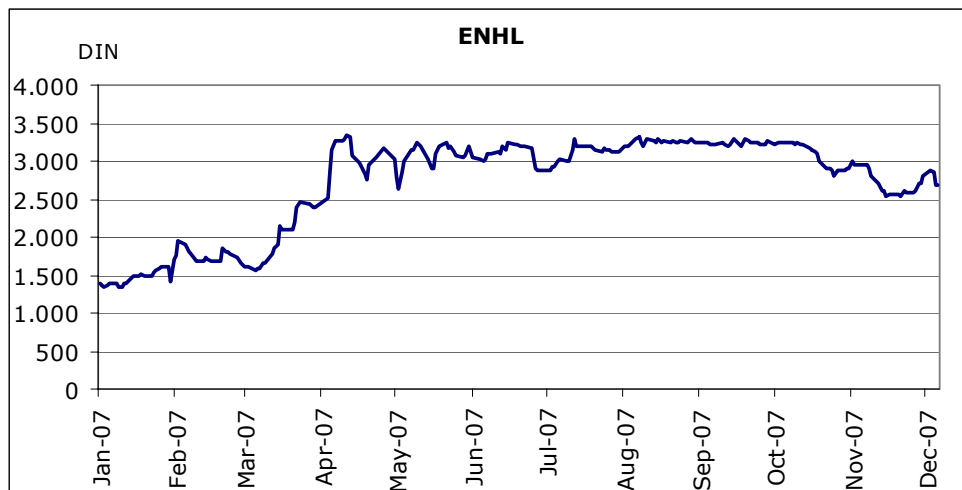


■ Akcije - vanberzansko tržište ■ Akcije - Listing A
□ Obveznice RS - Listing A

Struktura po tržištima, januar-decembar 2007.

AKCIJE – LISTING A*

SIMBOL	POSLEDNJA CENA (DIN)	% PROMENA CENE	NAJVISA CENA (DIN)	NAJNIZA CENA (DIN)	VREDNOST TRGOVANJA (DIN)
ENHL	2.608	+100,46	3.400	1.300	7.145.677.873
SJPT	16.808	+42,07	33.497	11.800	7.930.317.608
TIGR	1.850	+12,05	3.199	1.601	1.657.838.409



*Podaci od 01. januara – 15. decembra 2007.

AKCIJE U METODU KONTINUIRANOG TRGOVANJA*

SIMBOL	POSLEDNJA CENA (DIN)	% PROMENA CENE	NAJVIŠA CENA (DIN)	NAJNIŽA CENA (DIN)	VREDNOST TRGOVANJA (DIN)
AGBC	8.390	-28,91	15.000	7.500	400.179.148
AGBN	22.003	-44,24	50.000	21.500	9.507.025.501
AGRC	3.001	+0,03	6.900	1.600	366.002.321
AIKB	9.268	+63,14	15.829	5.700	18.702.607.042
ALFA	23.000	-33,33	41.900	22.000	1.654.395.492
BMBI	19.500	+50,00	24.400	13.000	1.171.165.364
BNNI	58.500	+36,05	75.000	37.000	544.006.569
CCNB	93.480	+43,82	109.500	60.100	520.907.144
CYBN	28.151	+22,52	40.001	21.000	537.634.970
DJMN	51.000	+112,50	70.000	20.000	1.073.477.415
DNOS	8.800	+9,32	17.000	8.050	1.373.004.711
EGMN	24.000	+306,57	27.000	16.210	921.009.939
FIDL	3.600	+188,69	4.995	1.180	1.630.501.360
FITO	10.600	+79,66	14.000	5.500	822.217.005
GLOS	5.424	+93,78	7.200	2.500	781.320.758
IKRB	5.501	+62,75	7.000	4.000	595.394.288
IMLK	2.400	+84,62	3.001	1.250	1.371.451.252
INFM	13.100	+831,06	16.000	5.600	614.685.456
IRTL	5.497	+95,90	9.499	4.000	316.225.326
JMBN	81.000	+32,89	165.000	65.000	1.259.504.692
KMBN	99.750	+34,25	155.000	73.000	3.574.790.021
KOPB	12.000	+84,62	18.400	6.900	949.524.573
MLNS	1.944	+76,73	2.500	1.150	275.153.917
MTBN	40.600	-9,78	68.979	40.001	7.285.437.068
MTLC	4.300	+10,26	6.505	3.850	1.367.880.336
NAV	1.900	-1,45	2.999	835	408.849.698
NPRD	8.000	+169,91	9.000	2.500	169.314.134
PLNM	4.250	+174,19	4.250	1.500	300.161.990
PLTK	540	-16,67	2.592	500	274.676.021
PRBN	3.779	+21,90	6.700	3.050	3.886.125.266
PRGS	365	-11,84	755	356	862.064.559
PTLK	1.050	-4,46	1.250	900	342.709.811
PUUE	6.995	+163,86	8.990	2.599	486.320.285
RDJZ	1.800	-18,18	4.750	1.800	201.063.498
RMBG	850	-14,91	1.940	761	224.563.139
SMPO	2.334	+6,09	5.400	2.101	513.737.689
SNCE	20.500	+57,69	40.000	13.050	223.384.500
SRBL	750	+50,30	1.500	500	358.344.969
TGAS	19.500	+83,96	26.500	10.600	971.105.724
TLFN	10.067	+67,78	24.899	5.600	1.492.987.411
TLKB	15.500	+29,17	28.500	11.500	274.124.505
UNBN	34.000	+22,30	50.900	27.800	2.581.520.386
UNVR	4.890	+157,50	10.900	1.600	327.786.758
VDAV	21.073	+68,38	30.000	11.510	491.020.468
VLFR	6.218	-2,84	10.990	5.800	378.309.628
VZAS	2.078	+334,73	3.202	478	2.113.467.191
ZOPH	1.523	-10,31	2.400	1.300	356.844.547

*Podaci od 01. januara - 15. decembra 2007.

SIMBOL	POSLEDNJA CENA	% PROMENA CENE	VREDNOST TRGOVANJA
AIKB	9.268	63,14	18.702.607.042
AGBN	22.003	-44,24	9.507.025.501
SJPT	16.808	42,07	7.930.317.608
MTBN	40.600	-9,78	7.285.437.068
ENHL	2.608	100,46	7.145.677.873

Pet akcija sa najvećim obimom prometa, 01. januar – 15. decembar 2007.

SIMBOL	POSLEDNJA CENA	% PROMENA CENE	VREDNOST TRGOVANJA
INFM	13.100	831,06	614.685.456
VZAS	2.078	334,73	2.113.467.191
EGMN	24.000	306,57	921.009.939
FIDL	3.600	188,69	1.630.501.360
PLNM	4.250	174,19	300.161.990

Pet akcija sa najvećim rastom cene, 01. januar – 15. decembar 2007.

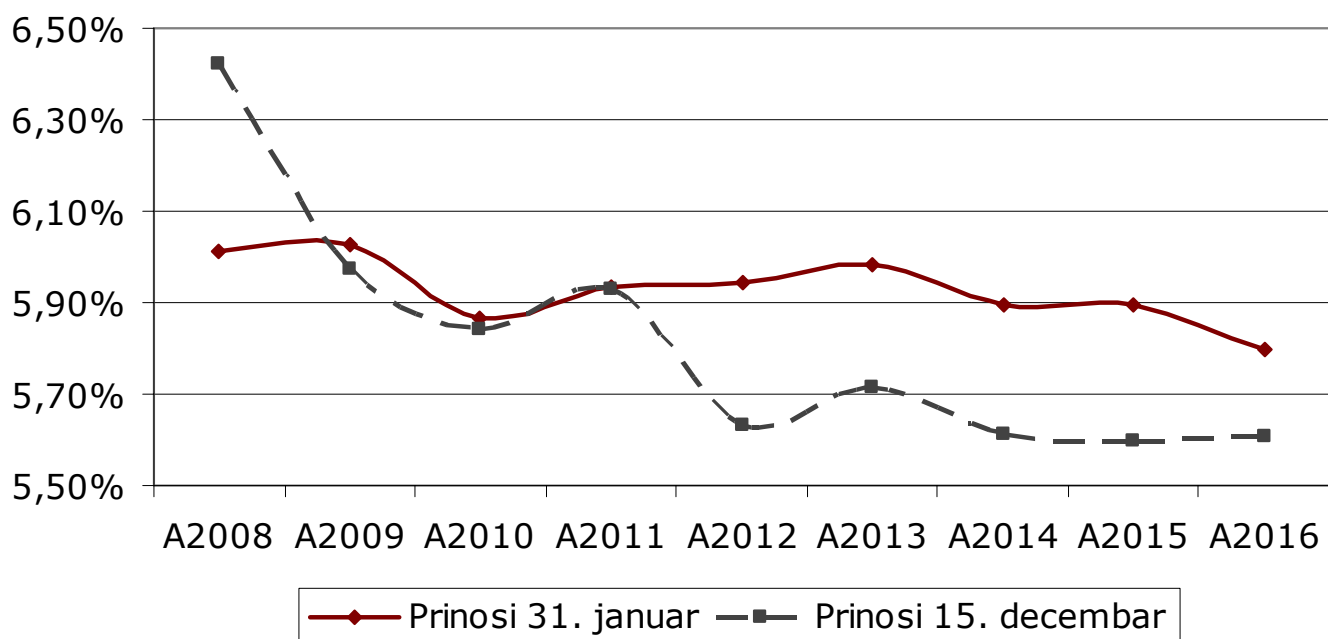
SIMBOL	POSLEDNJA CENA	% PROMENA CENE	VREDNOST TRGOVANJA
AGBN	22.003	-44,24	9.507.025.501
ALFA	23.000	-33,33	1.654.395.492
AGBC	8.390	-28,91	400.179.148
RDJZ	1.800	-18,18	201.063.498
PLTK	540	-16,67	274.676.021

Akcije sa najvećim padom cene, 01. januar – 15. decembar 2007.

OBVEZNICE RS*

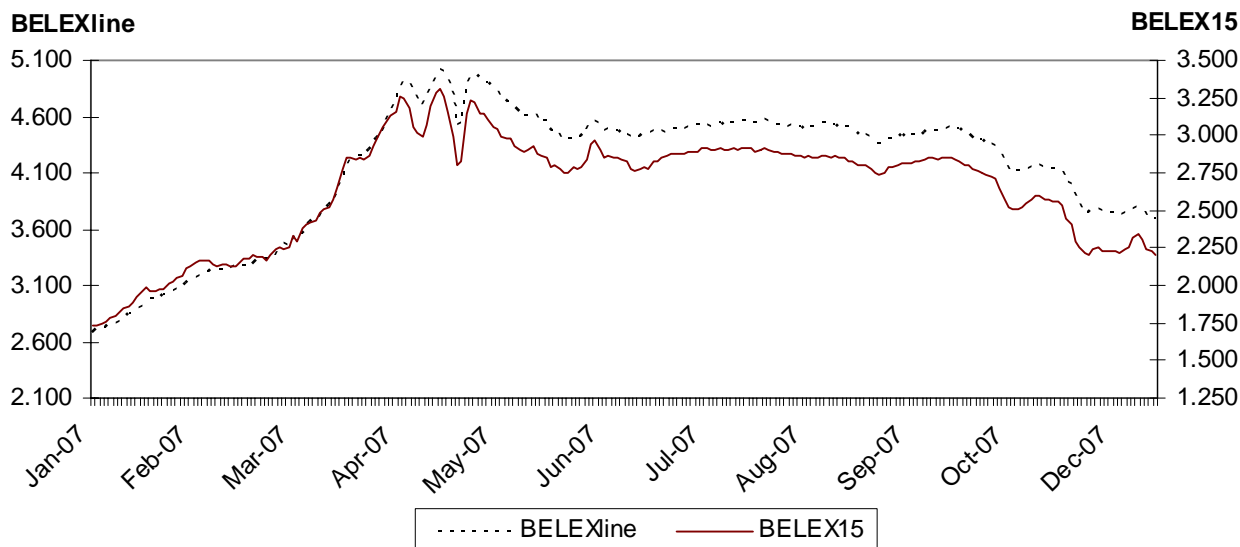
SIMBOL	POSLEDNJA CENA	PROMENA CENE	NAJVIŠA CENA	NAJNIŽA CENA	VREDNOST TRGOVANJA
A2007**	99,00	1,70	99,52	97,00	1.865.645
A2008	97,16	5,76	98,57	91,10	13.534.559
A2009	91,86	5,28	94,00	85,00	15.471.838
A2010	86,95	5,40	93,00	81,40	18.923.423
A2011	81,91	4,91	83,89	76,50	20.357.059
A2012	78,30	5,70	78,99	72,00	21.477.736
A2013	73,80	4,73	76,00	67,00	20.131.057
A2014	70,25	4,90	71,00	63,55	17.551.891
A2015	66,60	5,70	66,99	60,55	20.580.800
A2016	63,00	3,90	63,90	57,87	55.420.178

** Trgovanje do 22. maja 2007.

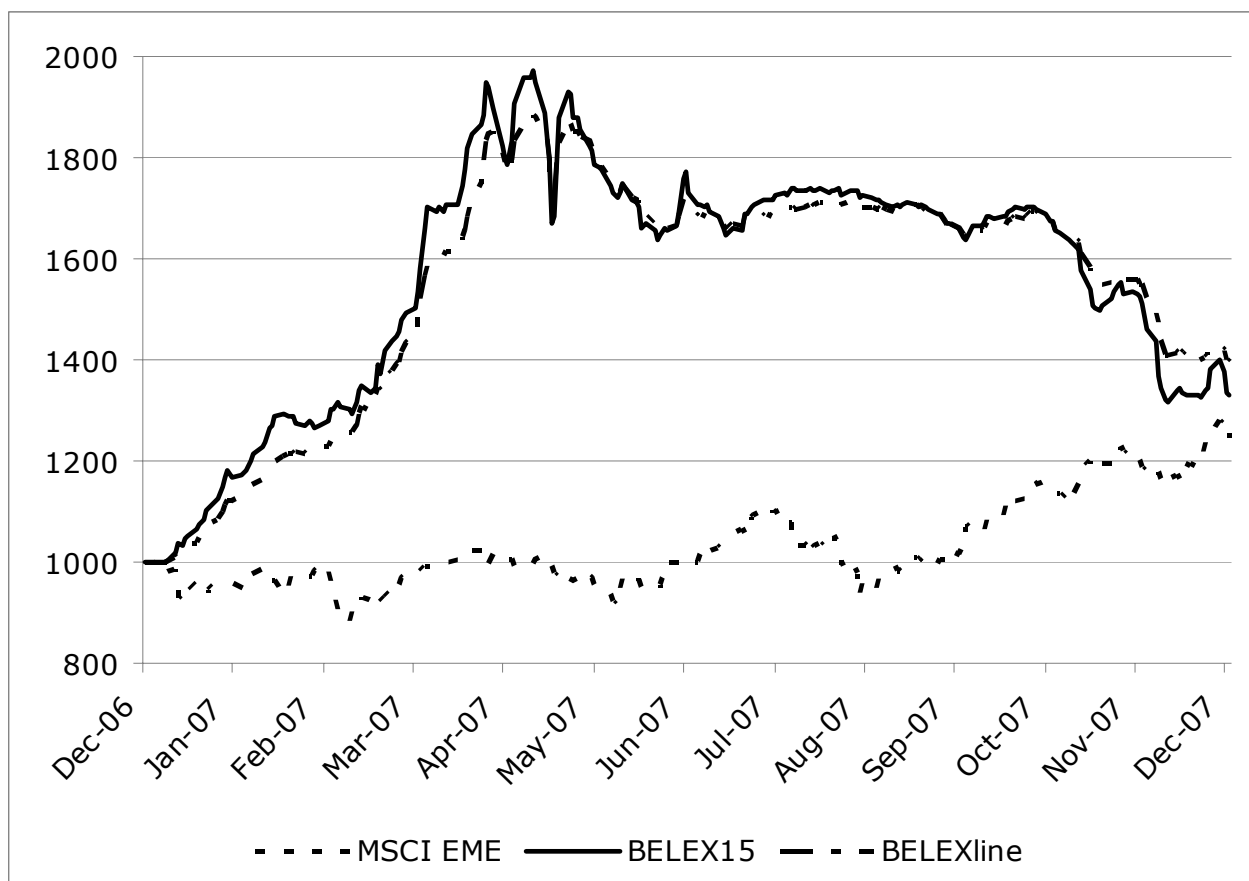


*Podaci od 01. januara - 15. decembra 2007.

INDEKSI



(01. januar-15. decembar)	BELEXline	BELEX15
Poslednja vrednost	3.694,93	2.204,06
Promena	+1.036,77	+499,70
% promena	+39,00 %	+ 31,57 %
Najviša vrednost	03. maj: 5.007,34	03. maj: 3.335,20
Najniža vrednost	08. januar: 2.682,44	09. januar: 1.732,41



U prethodnih dvanaest meseci **indeksi** Beogradske berze zabeležili su kretanja koja se mogu okarakterisati kao neuobičajena, u poređenju sa prethodnim godinama. Ako pokušamo da u jednoj rečenici sumiramo kretanja, može se reći da smo imali snažan rastući trend u prva četiri meseca 2007. i blaži, ali i trajniji silazni trend do samog kraja kalendarske godine.

Tokom prvog kvartala 2007. godine, opšti indeks BELEXline i indeks najlikvidnijih akcija BELEX15 su nastavili uzlazni trend sa kraja prethodne godine i izuzetno intenzivnim rastom gotovo svakodnevno ostvarivali najviše istorijske vrednosti. Iako je prvi kvartal i prethodnih godina predstavljao period značajnog rasta, ovogodišnji je ipak imao nesvakidašnji karakter. Utisak se pojačava i podatkom da je indeks BELEX15 u tom periodu porastao za čak 70%, dok je BELEXline ostvario rast od oko 59%.

Ovakve performanse tržišta početkom godine su dovele do povećanog fokusa ka domaćem tržištu kapitala među širom investicionom javnošću, pa se u tom periodu beleži značajan porast participacije domaćih malih investitora u trgovanju na Beogradskoj berzi. Početak rada dobrovoljnih penzijskih fondova uz najavu početka rada prvih domaćih investicionih fondova, povećana medijska pokrivenost domaćeg tržišta kapitala i novi domaći, posebno, tzv. mali investitori dodatno su povećali pritisak na strani tražnje i nastavili sa guranjem cena akcija naviše, do novih rekordnih nivoa, kako za pojedinačne firme, tako i za indekse Berze.

Svoj istorijski maksimum, indeks BELEX15 postiže 3. maja 2007. godine, sa vrednošću od 3.335,20 poena, što u tom momentu predstavlja kumulativan rast u 2007. od čak 99%. Vanserijski rast je ispratio i opšti indeks BELEXline koji je istog dana ostvario najvišu istorijsku vrednost od 5.007,34 indeksna poena, odnosno rast od 88%. Region Balkana je u tim mesecima bio prepoznatljiv kao najbrže rastuće tržište kapitala na svetu. Ipak, ispostavilo se da je tim nivoima cena u velikoj meri doprineo psihološki efekat bezrezervnog optimizma koji je izražen od strane svih tržišnih učesnika, a da preduzeća ipak nisu bila do te mere fundamentalno podcenjena. Prva korekcija tržišta nastupila je u maju mesecu, što je za mnoge investitore ujedno bio i prvi susret sa opštom berzanskom realnošću da tržište i cene ne idu zauvek i neprekidno u jednom pravcu. Novi učesnici u trgovanju su pokazali tendencije ka ishitrenim, na momente i paničnim reakcijama kako u pozitivnom tako i u negativnom smeru, što je uz opštu atmosferu koja je delimično kreirana i od strane medija dovelo do rekordnih promena u samo nekoliko dana. BELEX15 je 9. maja zabeležio rekordni dnevni pad od 6,53%, da bi samo dva dana kasnije ostvario do tada nezabeležen dnevni rast od čak 11,44%. BELEXline je u istim danima pokazao nešto manju volatilitnost, što je razumljivo obzirom na opseg akcija koje pokriva, ali rekordi nisu izostali, pa je nakon pada od 5,24% 9. maja, ostvaren rast od 6,79% 11. maja 2007.

Ovakve oscilacije na tržištu su dovele do otrežnjenja mnogih tržišnih učesnika, koji su pristupili preispitivanju nivoa cena svih hartija pojedinačno, performansi preduzeća i stanja tržišta uopšte, jer je počeo da prevladuje utisak o pregrejanosti domaćeg tržišta kapitala.

U prethodnim godinama je ulazak u letnje mesece bio obeležen smanjivanjem tržišnih aktivnosti na Beogradskoj berzi i blagim padom tržišnih pokazatelja, što nije izostalo ni ove godine. Nakon korekcije usledio je period duže stagnacije u najtoplijem periodu godine koji je pratio i postepeni porast pozitivnih očekivanja tržišnih učesnika u vezi sa jesenjim kretanjima cena na Berzi. U odnosu na najviše istorijske vrednosti, indeks BELEX15 je treći kvartal završio sa padom od 15,6% dok je BELEXline imao negativnu korekciju od 11,5%.

Pozitivna očekivanja koja su rasla kako je proticao i početak četvrtog kvartala, nisu našla svoje opravdanje ni u obimu prometa ni u kretanju cena, a eksterni faktori, pre svega politički, počeli su u sve većoj meri da opterećuju kako domaće tržište kapitala, tako i berze u regionu. Globalna kretanja na finansijskim tržištima, sistemom spojenih sudova su se sa zakašnjenjem prenela i na ceo region Balkana koji je već bio opterećen prenaplašenim rastom sa početka godine. To je dovelo do nešto snažnijeg opadajućeg trenda, čiji je efekat pojačan donekle paničnim reakcijama nestrpljivih investitora, koji nisu imali snage da izdrže višemesečni silazni trend cena na Beogradskoj berzi. Povećana neizvesnost usled bitnih političkih dešavanja je uspavana, a povezana tržišta kapitala u četvrtom kvartalu pogurala su još jedan silazni trend indeksa koji su zabeležili pad u gotovo čitavom regionu.

Indeks BELEX15 je u četvrtom kvartalu, do sredine decembra zabeležio pad od 21,7% na nivo od 2.204,06 indeksnih poena. Istovremeno je BELEXline ostvario pad od 16,6%, na 3.694,93 poena. Indeksi u regionu su imali istovetan smer kretanja, mada je bilo razlike u intenzitetu promena. Indeksi Banjalučke, Makedonske, kao i berzi u Crnoj Gori su imali gotovo istovetan pad kao i BELEX15 od oko 21%, dok su indeksi Ljubljanske, Budimpeštanske i Bugarske berze u istom periodu ostvarili padove između 6,5% i 7,5%. Najmanji pad u četvrtom kvartalu ostvarila je Zagrebačka berza, od oko 2%, što se može pripisati pozitivnim efektima inicijalne javne ponude Hrvatskog Telekom, koja je povećala aktivnost hrvatskog tržišta kapitala i donekle ublažila uticaj silaznih tendencija tržišta kapitala u regionu.

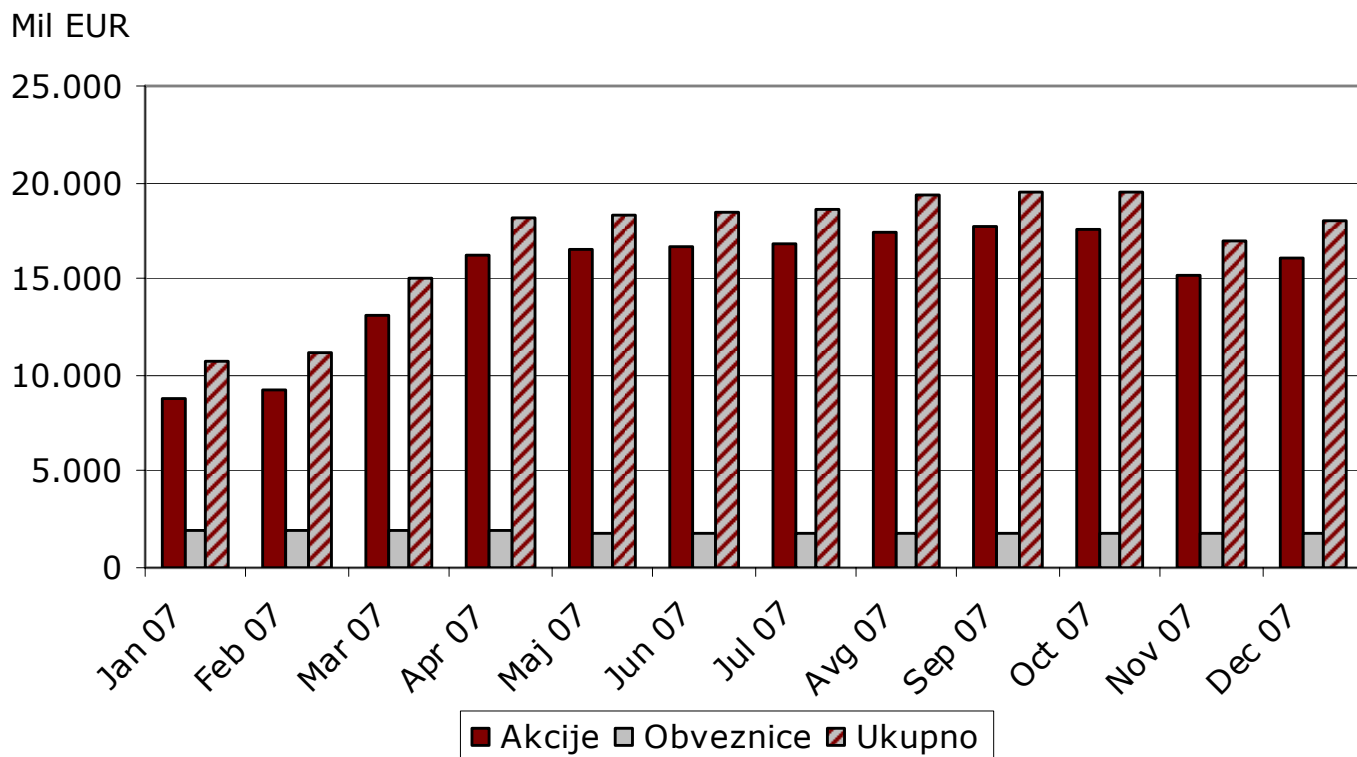
Ipak, uprkos dugotrajnom silaznom trendu na Beogradskoj berzi, treba istaći da je i ove godine ipak zabeležen značajan rast pokazatelja na godišnjem nivou. BELEX15 je u 2007. godini ostvario rast od 31,5%, što jeste značajno niže od prošlogodišnjeg rasta, koji je iznosio 58%. Međutim, ovogodišnja promena se ne može okarakterisati kao slaba, posebno imajući u vidu brojne političko-ekonomske okolnosti, ali i činjenicu da je opšti pokazatelj BELEXline, koji pokriva daleko veći segment tržišta, u prošloj godini zabeležio kumulativni rast od 36%, a do 14. decembra 2007. godine 39%.

	Srbija		Slovenija	Hrvatska	Bugarska	Mađarska
	BELEX15	BELEXline	SBI20	CROBEX	SOFIX	BUX
Od početka godine	31,57%	39,00%	77,26%	53,57%	39,57%	7,14%
u IV kvartalu	-21,68%	-16,61%	-6,43%	-2,15%	-7,64%	-6,31%

TRŽIŠNA KAPITALIZACIJA

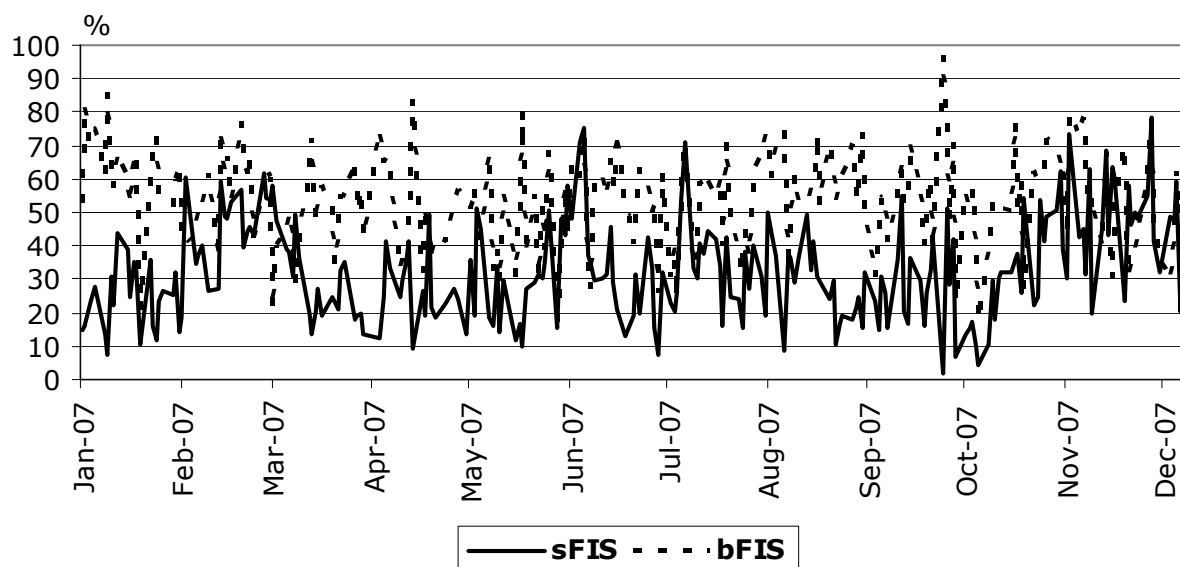
	<i>BELEXline</i>	<i>BELEX15</i>	<i>Kontinuirano trgovanje</i>	<i>Metod preovladjuće cene</i>	<i>Obveznice RS</i>	<i>Ukupno</i>
15. Dec	596.957,549	316.250,282	433.402,195	834.058,195	146.032,245	1.413.492,635
Novembar	602.919,284	318.643,938	437.165,420	847.470,054	153.699,307	1.438.334,782
Oktobar	668.118,951	360.560,084	490.684,279	870.820,493	140.501,223	1.502.005,996
Septembar	739.346,685	392.016,338	547.695,570	848.013,708	145.453,438	1.541.162,717
Avgust	756.709,649	399.555,443	554.788,926	842.054,441	146.174,367	1.543.017,734
Jul	760.013,049	409.036,286	543.259,186	790.672,595	144.666,012	1.478.597,793
Jun	646.482,029	355.831,981	517.167,081	794.054,687	140.609,257	1.451.831,026
Maj	665.001,205	371.862,887	528.449,240	813.095,261	145.399,991	1.486.944,492
April	724.174,654	359.538,869	550.527,876	755.326,529	159.643,996	1.465.498,400
Mart	588.608,856	302.161,945	486.051,534	580.691,514	159.144,595	1.225.887,643
Februar	457.984,715	221.876,108	326.014,988	412.955,654	154.933,121	893.903,764
Januar	420.332,580	201.885,410	287.546,971	403.887,988	151.765,179	843.200,138

* u milionima dinara

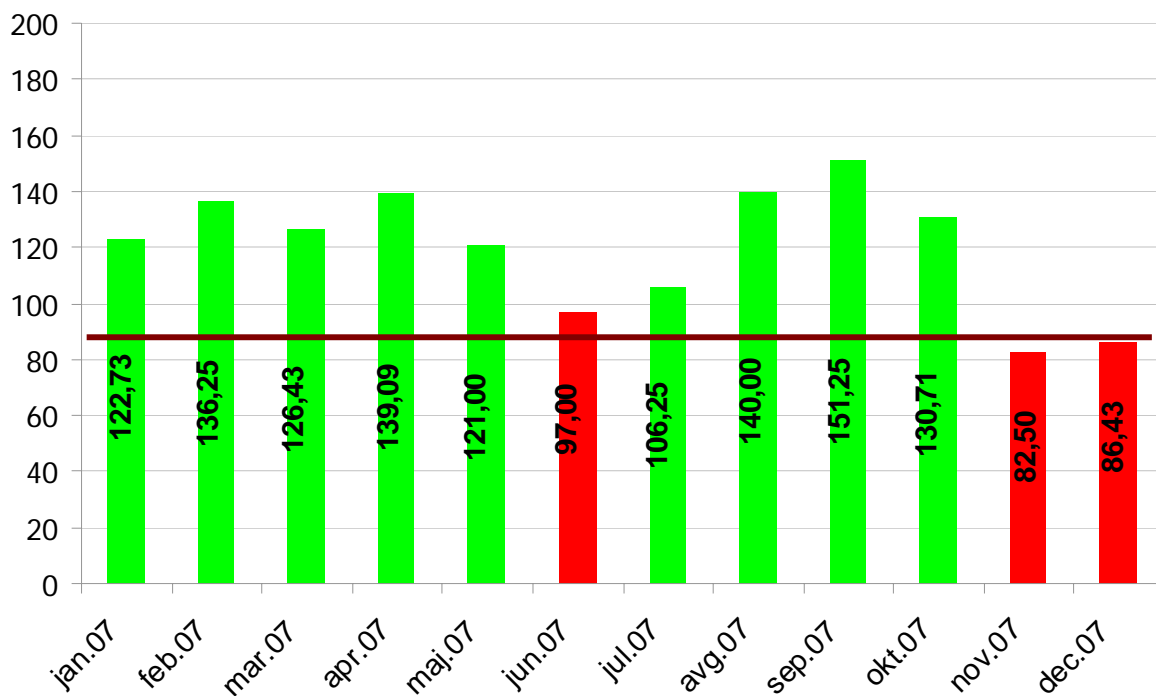


FIT, FIS, FIB

	FIB	FIS	FIT
2005.	13,37%	51,18%	42,58%
2006.	11,39%	54,61%	47,99%
Januar 07	6,79%	43,67%	40,87%
Februar 07	3,42%	47,56%	40,79%
Mart 07	23,05%	40,89%	42,14%
April 07	21,28%	39,26%	38,25%
Maj 07	19,13%	37,82%	36,22%
Jun 07	18,00%	47,27%	39,13%
Jul 07	7,92%	40,56%	36,75%
Av gust 07	14,59%	45,96%	41,24%
September 07	7,89%	40,42%	36,85%
Oktobar 07	8,49%	39,47%	38,01%
Novembar 07	11,44%	53,57%	50,00%
1-15. Decembar 07	39,15%	50,73%	49,37%
2007.	14,40%	42,65%	39,70%



BELEXsentiment



UČEŠĆE BROKERSKO-DILERSKIH DRUŠTAVA*

Prvih pet brokersko dilerskih društava u ukupnom trgovanju na Berzi:

Brokersko-dilersko društvo	Obim prometa (DIN)	% učešće u ostvarenom prometu	% učešće u broju transakcija
M&V Investments a.d. Novi Sad	26.641.037.247	8,43%	4,97%
Sinteza Invest Group a.d. Beograd	23.808.060.272	7,53%	5,80%
Hypo Alpe-Adria-Securities a.d. Beograd	22.439.986.984	7,10%	5,76%
KBC Securities a.d. Beograd	16.539.306.330	5,23%	4,53%
Delta broker a.d. Beograd	14.925.950.744	4,72%	3,30%

Prvih pet brokersko dilerskih društava u trgovanju akcijama:

Brokersko-dilersko društvo	Obim prometa (DIN)	% učešće u ostvarenom prometu	% učešće u broju transakcija
M&V Investments a.d. Novi Sad	25.515.760.495	9,02%	5,13%
Sinteza Invest Group a.d. Beograd	22.773.257.453	8,05%	6,08%
Hypo Alpe-Adria-Securities a.d. Beograd	20.557.294.401	7,26%	5,95%
KBC Securities a.d. Beograd	16.016.939.662	5,66%	4,53%
Dil broker a.d. Beograd	13.497.427.921	4,77%	1,35%

Prvih pet brokersko dilerskih društava u trgovanju obveznicama RS:

Brokersko-dilersko društvo	Obim prometa (EUR)	% učešće u ostvarenom prometu	% učešće u broju transakcija
Komercijalna banka a.d. Beograd	82.394.819	20,07%	6,28%
UniCredit Bank Srbija a.d. Beograd	47.910.024	11,67%	1,88%
Mediolanum invest a.d. Beograd	38.829.040	9,46%	12,96%
Raiffeisenbank a.d. Beograd	30.421.785	7,41%	4,52%
Delta broker a.d. Beograd	29.765.072	7,25%	13,01%

*Podaci od 01. januara - 15. decembra 2007.

NAJZNAČAJNIJI DATUMI U 2007. GODINI

- 26-28. februar – Nastup na Međunarodnom sajmu bankarstva, opreme, usluga i osiguranja
- 7. mart - Potpisan Sporazum o kreiranju i korišćenju indeksa SRX sa Bečkom berzom
- 2. april - Početak objavljivanja indeksa BELEXline
- 10. april - Prva srpska listirana kompanija - Tigar a.d. Pirot
- 3. maj – Indeksi BELEX15 i BELEXline zabeležili istorijski maksimalne vrednosti
- 8. jun - Prodana prva međunarodna licenca za indeks BELEX15
- 20. jun – Održavanje okruglog stola "Korporativno upravljanje u kompanijama, značaj i primena"
- 9. jul - Premašena prošlogodišnja vrednost ukupnog prometa
- 19. jul - Druga srpska listirana kompanija – Energoprojekt holding a.d. Beograd
- 5-9. septembar –13. Godišnja skupština FEAS-a
- 8. septembar – 14. Sportske igre berzi centralne i istočne Evrope
- 24. septembar – u sastav regionalnih indeksa koje izrađuje Bečka berza: SETX, CECEExt i CECE BNK prvi put su uključene akcije srpskih kompanija
- 15. oktobar – Stupanje na snagu nove regulative Berze
- 26. oktobar – Treća listirana kompanija – Soja protein a.d Bečej
- 05. novembar - Prvi Balkanski Blue-Chip index - DJ STOXX Balkan 50
- 15-16. novembar – 6. Međunarodna konferencija "Upgrade in Belgrade"
- 30. novembar - Privremeno ukidanje provizije na trgovanje listiranim dužničkim hartijama
- 14. decembar – Odluka o besplatnoj distribuciji BELEXtiker servisa počev od januara 2008. godine

Izdavačka i edukativna delatnost

SADRŽAJ:

- Publikacije u 2007. godini
- Seminari Beogradske berze

PUBLIKACIJE U 2007. GODINI



Tendencije na svetskom tržištu kapitala 2006. godine



Marketing u finansijama i berzanskom poslovanju



Implementacija FIX protokola na tržištu kapitala u Srbiji



Zbornik radova sa 6. Međunarodne konferencije

SEMINARI BEOGRADSKE BERZE ODRŽANI U 2007.

Sve veće interesovanje za berzansko trgovanje i uopšte poslovanje, uslovalo je potrebu i želju da se zainteresovanima izađe u susret i da se organizacija seminara o Berzi obavi upravo na Berzi. Kao što ističu i sami polaznici - gde ćete naučiti više o Berzi nego na samoj Berzi.

Tokom 2007. godine sedam puta je održan „Osnovni kurs o Berzi“, kao i jedan kurs na temu „Investicioni fondovi“ i „Analiza investicija u hartije od vrednosti.“ Kursevima su prisustvovala grupe od 20 polaznika, a sprovedene ankete dale su pozitivan znak u pravcu razvoja i povećanju broja kurseva.

Najveći broj polaznika Osnovnog kursa o Berzi u anketama je naveo da planira da se bavi investiranjem na Berzi, dok se na drugom mestu nalaze oni koji se već bave investiranjem, ali bi želeli da razjasne nejasnoće i dopune znanja o Berzi. Profil polaznika je dosta raznovrstan, imajući u vidu da su kurs završili ekonomisti, stomatolozi, građevinari, preduzetnici, inženjeri, studenti, pa čak i penzioneri. Od ukupnog broja, 80% polaznika planira da nastavi dalje sa edukacijom na Berzi aplicirajući najviše za „Analizu investicija u hartije od vrednosti“. Predavači na kursu su iz reda zaposlenih na Beogradskoj berzi, a novina koja je uvedena u novembru, u cilju poboljšanja kvaliteta kursa, jeste saradnja sa TeleTrader-om i Europoint Systems-om (Tenfor), vodećim distributerima podataka sa kojima Berza već nekoliko godina ima zaključene Ugovore o data vendingu. Predstavnici vendora, pored predavanja o mogućnostima koje pružaju njihove web aplikacije, polaznicima kursa omogućavaju i jednomesečno besplatno korišćenje TeleTrader professional i Quotestation aplikacija. Rezultat uvedenih novina doprineo je povećanju broja zainteresovanih za tehničkom analizom koju Beogradska berza organizuje.

S obzirom da vreme u kome živimo ne ostavlja mnogo vremena za analizu tržišta i direktno ulaganja na Berzu, održani kurs „Investicioni fondovi“ dao je pozitivan povratan efekat, na taj način što su polaznici kursa dobili veću sigurnost da svoje investicije povere profesionalcima u investicionim fondovima, čime dobijaju još jednu alternativu za zaradu, možda manju od direktnog investiranja, ali verujemo sigurniju za ulagača.

Na kursu „Analiza u investicije u hartije od vrednosti“ ciljna grupa bila su fizička i pravna lica iz sveta finansija, među kojima su najviše bili zastupljeni brokeri, finansijski analitičari, profesori, bankari, kao i predstavnici drugih finansijskih institucija i organizacija. Potreba za korišćenjem najjednostavnijih analitičkih alata u cilju donošenja što bolje investicione odluke i veliko interesovanje najšire javnosti uticao je da se ovaj kurs modifikuje i približi prosečnom građaninu sa osnovnim znanjem iz oblasti ekonomije. Veliki broj uvažanih profesora i stručnjaka iz zemlje i inostranstva pojednostavljenim primerima iz prakse uz korišćenje najosnovnijih analitičkih alata doprineće razvoju i unapređenju ovog kursa.

Novembar u Beogradu....

SADRŽAJ:

- Zaključci 6. Međunarodne konferencije „Upgrade in Belgrade“

ZAKLJUČCI 6. MEĐUNARODNE KONFERENCIJE „UPGRADE IN BELGRADE“

- Priključivanje FIX protokolu, kao globalno priznatom načinu komunikacije, omogućiće srpskom tržištu kapitala efikasniju komunikaciju, unapređenje bezbednosti i sigurnosti informacija kao i unapređenje njihove dostupnosti u kontekstu regionalnog povezivanja tržišta. Izuzetno značajni aspekti ovog projekta svakako su i povećanje znanja, ali i satisfakcije klijenata, kao i sposobnosti stimulisanja i bržeg usvajanja razvoja buduće baze klijenata.
- Moderna programska (software) rešenja algoritamske trgovine omogućavaju jednostavnije upravljanje sve kompleksnijom tržišnom dinamikom. Ova rešenja pružaju značajne mogućnosti koje se odnose na brzinu, obim, strategiju, market mejing, izvršenje transakcija, upravljanje rizikom, direktan pristup tržištu uz mogućnost povezivanja sa FIX protokolom, kao i na regionalno povezivanje i kreiranje regionalne mreže učesnika tržišta.
- Strukturirani proizvodi, zbog povećane tražnje, doživljavaju veliku ekspanziju na svetskim tržištima, što rezultuje i u uvećavanju asortimana ovih proizvoda. Kako tržište Srbije ima dobru perspektivu rasta, može se očekivati i razvoj tržišta finansijskih derivata tipa fjučersa i opcija.
- Dalji razvoj domaćeg tržišta kapitala stvorice potrebu uvođenja rejting sistema čiji je osnovni zadatak da investitore upozore na rizike koje nosi investiranje u određene hartije od vrednosti. Prisustvo rejting agencija omogućice povećanje sigurnosti informacija i investitora, olakšanje sistemskog rizika finansijskog sistema, jačanje sveukupne stabilnosti finansijskog tržišta, snižavanje opšteg nivoa kamatnih stopa, jačanje kreditnog rejtinga zemlje, kao i priliv inostranih investicija.
- Inicijalna javna ponuda (IPO), koja predstavlja prvi izlazak akcija na primarno tržište kapitala, najčešće se koristi kao instrument za privatizaciju velikih javnih kompanija. U okviru aktuelnog trenutka i najave da će se, kroz postupak IPO-a, akcije javnih kompanija uključiti na tržište Beogradske berze, važno je istaći i prednosti IPO procedure, kao što su: medijska pažnja, lakše obezbeđivanje dodatnog kapitala i dobijanje nezavisne i transparentne evaluacije poslovanja.
- Finansijska tržišta južne i istočne Evrope, nude izazove i šanse za prodavce podataka i snabdevače finansijskom tehnologijom. Velika tražnja za tržišnim podacima i informacionim sistemima koji ih prate proizilaze iz ubranog rasta banakarskog i brokerskog obima poslovanja uzrokovanog rastom broja privatnih klijenata i medija koji pokrivaju "berzanske" teme.

O planovima....

SADRŽAJ:

- Beogradska berza, očekivanja za 2008. godinu
 - Uvođenje FIX protokola
 - Seminari na Berzi
 - Brendiranje
- Planirani oblici saradnje sa predstavnicima medija

BEOGRADSKA BERZA, OČEKIVANJA ZA 2008. GODINU

Nakon kratkog preseka stanja i sumiranja aktivnosti u godini koja se upravo završava, uvek se postavlja pitanje šta će doneti sledeća godina, kao i da li sve može biti bolje i šta je potrebno učiniti da se to dogodi.

Da bismo naše tržište mogli nazvati razvijenim, treba učiniti još mnogo toga, kako u regulativi koja ga definiše, tako i u pogledu poboljšanja tržišnih performansi, kao što su širina tržišta i njegova likvidnost koja je podloga uvođenja raznovrsnijih finansijskih instrumenata. U organizaciono-tehničkom smislu moguća su dalja poboljšanja, naročito u ustanovljavanju harmonizovanih informacionih sistema svih relevantnih institucija tržišta kapitala, što je opet, sa svoje strane, osnova uspostavljanja tržišta visokog stepena efikasnosti i integriteta, sprečavanja manipulativnih pojava i podizanja stepena poverenja u instrumente i delovanje tržišta. Prethodno navedeno ne zavisi uvek i samo od Beogradske berze, koja je samo deo ukupnog privrednog okruženja i tržišta kapitala i kao takva funkcioniše u relacijama sa drugim institucijama i faktorima. U cilju ukazivanja na neophodnost uspostavljanja adekvatnih uslova za dalji razvoj tržišta kapitala u skladu sa i mogućnostima i potrebama naše ekonomije, navešćemo samo neke za koje smatramo da bi bilo važno što pre ispuniti.

Reč je, pre svega o intervenisanju u oblasti propisa. U više navrata je isticana potreba harmonizacije zakonske regulative, kako bi se izbegle situacije da se neke zakonom date mogućnosti ne mogu primeniti zbog nepreciznih, nedorečenih ili kontradiktornih rešenja u međusobno povezanim zakonima.

Sledeće pitanje kome takođe treba posvetiti pažnju, iako je to i do sada mnogo puta učinjeno, je pitanje načina promene vlasničke strukture javnih preduzeća i oblika njihovog budućeg organizovanja. Odluka da preduzeća iz oblasti energetike, telekomunikacija, avio-saobraćaja, farmaceutike isl. u bliskoj budućnosti budu organizovana kao otvorena akcionarska društva i da se proces njihovog „otvaranja“ i uvođenja novih manjinskih vlasnika odvija primenom postupka inicijalne javne ponude, ključna je odluka od koje zavisi budućnost tržišta kapitala Srbije. Ističemo još jednom da se bez pomenutih preduzeća ne može zamisliti razvoj tržišta kapitala. Reč je o oblastima najprivlačnijim investitorima širom sveta, preduzećima sa velikim kapitalom i velikim razvojnim mogućnostima. Ohrabrujuće najave po pitanju razvoja tržišta kapitala stizale su iz Vlade Srbije u poslednjih mesec dana. Reč je pre svega o najavi privatizacije javnih preduzeća sprovođenjem procedura IPO-a, pri čemu bi nova emisija akcija ovih kompanija bila namenjena pre svega građanima Srbije, a manjim procentom i institucionalnim investitorima. Nakon toga, u Srbiji se može očekivati i uvođenje izvedenih finansijskih instrumenata. Navedenim se i

široko otvaraju vrata razvoju privrede, a da pri tome taj razvoj ne bazira isključivo na skupim bankarskim kreditima.

Kada je reč o dužničkim hartijama od vrednosti, njih gotovo da i nema na našem tržištu. Na Berzi su listirane samo tzv. obveznice devizne štednje. Osim što bi država Srbija mogla da emituje obveznice radi finansiranja raznih potreba, lokalne samouprave takođe imaju potrebu za pribavljanjem sredstava za finansiranje projekata od značaja za lokalnu zajednicu, za šta je veoma primerena municipalna obveznica. Izdavanje i trgovina korporativnim obveznicama takođe je potpuno izostala u poslednjih nekoliko godina.

Ako govorimo o aktivnostima same Beogradske berze za narednu godinu, one će biti usmerene na podsticaju članova Berze ka novim oblicima aktivnosti kao što je delovanje u poslovima market-mejkera, podsticaj kompanija za uključenje na zvaničan listing Berze (Prime i Standard market), podsticaj privatnih kompanija na „otvaranje“ korišćenjem procedura IPO-a, a za finansiranje potreba daljeg razvoja tih kompanija i dr. Takođe, preduzećemo potrebne aktivnosti podsticaja kreiranja strukturiranih proizvoda na indekse Beogradske berze i trgovinu tim proizvodima na Berzi, dok je poboljšanje tehničko tehnološkog okruženja u sprovođenju trgovačkih procedura najavljeno korišćenjem novog, redizajniranog sistema za trgovanje od početka naredne godine. Ukoliko kretanja na tržištu to budu omogućila, moguće je i kreiranje novih indeksa po sektorskoj klasifikaciji. Uspostavljane bliže saradnje na konkretnim poslovima, sa berzama u regionu odvijajuće se u okvirima definisanim zakonskim aktima zemalja. Definisaćemo prioritete razvojnih projekata i započeti njihovo sprovođenje. Uz sve rečeno, permanentna će biti naša aktivnost na unapređenju komunikacija sa javnošću, edukacijama raznih nivoa, kao i unapređenju regulative Beogradske berze i njenom usaglašavanju sa međunaradnim standardima u ovoj oblasti.

Navedene planirane aktivnosti smatramo realnim, a za ostvarenje ambicioznijih planova neophodno je i aktivnija uloga celokupnog okruženja.

Za 2008. godinu, na Beogradskoj berzi planira se:

- Implementacija nove trgovačke platforme, zasnovane na FIX protokolu, početkom godine;
- Unapređenje svih aktivnosti i procedura i obezbeđivanje vrhunske usluge svim korisnicima;
- Dalji razvoj servisa BELEX.info za potrebe krajnjih korisnika i uvođenje većeg broja hartija na tabli i dubine tržišta;
- Unapređenje BELEX RSS servisa dodatnim sadržajima;
- Unapređenje regulative Beogradske berze;
- Privlačenje novih kompanija na berzansko tržište (Prime i Standard Market);
- Istraživanje mogućnost za uvođenje novih tržišnih instrumenata;

- Potpisivanje ugovora sa novim vendorima informacija;
- Nastavak edukativnih aktivnosti kroz postojeće i nove programe i seminare, za medije, stručnu i najširu javnost;
- Unapređenje komunikacije Berze sa članovima i aktivnosti na prezentaciji Berze najširoj javnosti u zemlji i inostranstvu;
- Unapređenje saradnje se medijima, u pogledu praćenja berzanskih aktivnosti;
- Izdavačka delatnost;
- Aktivno učešće na međunarodnim skupovima i događajima, posebno onim organizovanim od strane Federacije evroazijskih berzi, Federacije evropskih berzi, kao i drugih međunarodnih organizacija i organizovanje većeg broja međunarodnih i regionalnih skupova i događaja;
- Organizovanje 7. Međunarodne konferencije u novembru 2008 godine.

UVOĐENJE FIX PROTOKOLA

U skladu sa potrebama razvoja i promenama u okruženju, Beogradska berza u okviru svog poslovanja redovno primenjuje savremena tehničko-tehnološka rešenja, kojima se obezbeđuje funkcionalnost i efikasnost tržišta, kao i prilagođavanje procesa trgovanja rastućem broju investitora, korisnika i obimu trgovanja. Jedan od najznačajnijih proizvoda Beogradske berze predstavlja BELEX sistem za trgovanje i informisanje, koji omogućava daljinsko trgovanje tržišnim materijalima, informisanje u realnom vremenu kao i kreiranje istorijskih izveštaja.

U januaru 2008. godine planirana je operacionalizacija redizajniranog informacionog sistema Berze, zasnovanog na uvođenju FIX protokola na tržište kapitala Srbije. Uvođenje protokola za razmenu podataka na finansijskom tržištu jedini je način da se naše tržište, bez velikih trauma, uklopi u zadate okvire, na način koji ne isključuje adekvatna originalna rešenja primerena poznatim specifičnostima i utemeljena u pozitivnoj praksi. Realizacija ovog projekta odvija se u potpunosti prema standardima EU.

Pozitivne efekte ovog projekta osetiće svi učesnici u trgovanju na našem tržištu, od klijenata, kojima će biti omogućene funkcionalnosti koje imaju i klijenti širom sveta, preko brokera, kojima će se cela procedura trgovanja olakšati, pa do nadzornih organa, kojima će sve informacije biti mnogo dostupnije.

Zajedno sa implementiranjem novog sistema za trgovanje baziranog na FIX protokolu, u januaru 2008., u servis BELEX.info biće unete dve promene - to su dubina tržišta do 10 i povećanje broja hartija koje je moguće posmatrati sa 30 na 50. U drugoj fazi unapređenja, BELEX.info će biti proširen dodatnim analitičkim i grafičkim opcijama, a ta verzija će biti dostupna krajem marta 2008. godine.

Svi detalji i unapređenja zasnovana na FIX protokolu biće tokom 2008. godine blagovremeno najavljivani stručnoj i najširoj javnosti, putem saopštenja, prezentacija i edukativnih aktivnosti.

SEMINARI NA BERZI

Beogradska berza planira da nastavi sa započetim aktivnostima organizacije i usavršavanja kurseva, a sve u cilju zadovoljenja rastućih potreba kako profesionalnih učesnika na finansijskom tržištu tako i najšire javnosti.

Nakon sprovedenih anketa, došlo se do zaključka da je veliki broj građana zainteresovan da sazna nešto više o akcijama, o pravima koje sadrže, mogućnostima korišćenja, određivanja cena, trgovanju preko Berze isl. Veliki broj građana je čuo za Berzu, za mogućnost investiranja, eventualne zarade ali i gubitke, što je nedovoljno da bi se pobedili strahovi izazvani nedovoljnom informisanošću i da bi se odlučili da krenu u trgovanje.

Beogradska berza je ocenjena kao pravo mesto gde će svi zainteresovani imati mogućnost da se edukuju kako preko Osnovnog kursa o Berzi tako i preko raznih specijalističkih kurseva.

U narednom delu daćemo kratak opis najtraženijih kurseva u 2006. godini, kao i planove koje Berza ima u pravcu poboljšanja (učestalost održavanja, inoviranje progama, uvođenje novih predavača koji poseduju veliko profesionalno iskustvo iz različitih oblasti, koje se prvenstveno odnose na trgovanja na tržištima kapitala) i unapređenja kurseva, time se postavlja joj jedan viši nivo u pravcu razvoja edukativnih aktivnosti na Berzi.

OSNOVNI KURS O BERZI

Cilj kursa - upoznavanje sa berzanskim poslovanjem, strukturom finansijskog tržišta, aktivnostima i poslovima na Berzi, trgovinom hartija od vrednosti, određivanjem cene, informisanjem...

Namena kursa - svim zainteresovanim koji žele bliže da se upoznaju sa berzanskim poslovanjem, akcionarima, novinarima, budućim brokerima, studentima, predstavnicima kompanija čijim akcijama se trguje na Berzi...

Termini održavanja - jedanput mesečno u prvoj nedelji meseca, a po potrebi i dva puta mesečno sa mogućnošću održavanja kursa i u drugim gradovima Srbije.

Trajanje kursa - dva dana, sa tendencijom produženja na tri dana.

Inovacije i planovi - prethodna dva kursa pojačana su predavačima koji rade u najprestižnijih kućama koje obavljaju distribuciju podataka „TeleTrader“ i „Europoint Systems“. Predstavnici navedenih data vendora polaznicima kursa preneli su osnovne informacije o korišćenju njihovih web aplikacija pomoću kojih mogu pratiti trgovanje u realnom vremenu i koristiti određene alate za analizu svojih investicija. Ono što je karakteristika uvedenih promena jeste da svi polaznici kursa dobijaju od strane data vendora, pored obuka na njihovim web aplikacijama i besplatan mesečni nalog za praćenje trgovanja preko Beogradske berze.

Anketirani učesnici Osnovnog kursa o Berzi izrazili su sve pohvali za organizaciju, dobijene materijale, predavanja i simulaciju trgovanja koja im je omogućena, sa idejom da se kursevi produže i dopune tehničkim analizama. Kako bi izašli u susret novoj generaciji polaznika namera nam je da kurs dopunimo dodajući i treći dan u kojem bi pored konkretnih trgovanja, mogli da se sretnu i razgovaraju sa brokerima kako bi saznali specifičnosti njihovog posla, probleme sa kojima se suočavaju, da postavljaju pitanja odnosno dileme koje imaju bez bojazni da li su pravilno shvaćeni ili vremenski ograničeni. Pored toga, postoji veliki odziv i interes data vendora da njihovi stručnjaci, na konkretnim primerima i sa osvrtom na domaće hartije, obuču polaznike kursa kako da koriste najosnovnije alate za tehničku analizu. Pored osnovnog kursa, takva vrsta obuka predstavlja i uvod u sledeći, viši nivo koji će se obrađivati na posebnom specijalističkom kursu „Tehnička analiza“. Sa TeleTrader-om i Eurpoint Systems, obuke već daju dobre rezultate, a od sledeće godine, obukama se priključuje i „Reuters“.

Beogradaka berza takođe planira da u narednoj godini održi obuke odnosno kurseve i u drugim gradovima Srbije, s obzirom na visok stepen zainteresovanosti. Sve popularniji in-house treninzi dobiće svoje mesto i kod nas. Naime svim kompanijama koje budu izrazile želju za obukom svojih kadrova omogućićemo pradaavanja kroz in-house treninge. Tematske celine koje bi se obrađivale su podložne međusobnim dogovorima, a sve u cilju uspešnog održavanja obuka.

TEHNIČKA ANALIZA

Cilj kursa - upoznavanje sa osnovama tehničke analize. Na ovom kursu svi polaznici imaju mogućnost se upoznaju sa osnovnim konceptima pristupa utvrđivanju cene, istorijskim trendovima, analizi dijagrama i da na praktičnim primerima vide kako se koristi tehnička analiza u domaćem okruženju.

Namena kursa - akcionarima, profesionalnim i individualnim investitorima, predstavnicima brokersko-dilerskih društava i banaka, finansijskim predstavnicima kompanija...

Termini održavanja – jedanput u dva meseca i to u trećoj nedelji, a po potrebi i češće.

Trajanje kursa – dva dana

Inovacije i planovi – i saradni sa data vendorima i njihovim ekspertima za primenu tehničke analize u domaćem okruženju planirano je da preko poznatih web aplikacija kao što su Reuters, Quote Station i TeleTrader Professional omogući svim polaznicima kursa pristup i edukacija za korišćenje najvažnijih alata za primenu tehničke analize. Eminentniji stručnjaci iz zemlje i inostranstava preneće svoja znanja i iskustvo na najjednostavniji način uz korišćenje praktičnih primera i interaktivni rad.

ANALIZA INVESTICIJA U HARTIJE OD VREDNOSTI

Cilj kursa – ocena sopstvenih ulaganja u hartije od vrednosti, upoznavanje sa osnovnim rizicima koje sa sobom nose različite hartije od vrednosti, analiza rizika, upoznavanje sa tehnikama zaštite od rizika, sa osnovama tehničke i fundamentalne analize, tehnike izrade portfolia, analiza individualne averzije prema riziku, ciljne stope prinosa isl.

Namena kura - profesionalnim investitorima, akcionarima, finasijskim predstavnicima kompanija, predstavnicima brokersko-dilerskih društava i banka, finasijskim analitičarima.

Termini održavanja – jedanput u dva meseca i to u trećoj nedelji, a po potrebi i češće.

Trajanje kursa – pet dana

Inovacije i planovi – u odnosu na dosadašnji program, Beogradska berza planira da inovira čitav kurs podižući ga na viši nivo koji će biti prilagođen ne samo profesionalnim već i individualnim investitorima, dakle i građanima koji će sa osnovnim ekonomskim znanjem moći da aktivno učestvuje u radu kursa. Reč je o povećanom učešću praktičnog dela, povećanom broja primera i njihovoj analizi. Poseban značaj kursu daju predstavnici data vendora koji će na krajnje jednostavan i praktičan način približiti prilično teško prihvatljivu analizu investicija upravo najrazličitijim profesijama koji u berzi vide dobru alternativu za ostvarivanje određenih prinosa na uložena sredstva. Preko svojih web aplikacija korišćenjem alata za analizu investicija predstavnici Reutersa, TeleTradera i Europoint Systemsa i njihovi saradnici, eksperti na polju analiza investicija u zemlji i u inostranstvu, obučiće sve one koji žele da što sigurnije i uz što manji rizik, donesu odluku o investiranju u hartije od vrednosti kojima se trguje na Beogradskoj berzi.

Pored navedenih kurseva Beogradska berza planira da nastavi sa unapređenjem inače dobre saradnje sa novinarima, organizujući tri do četiri puta godišnje obuke na temu čitanja i razumevanja finasijskih izveštaja, kao i kurseva koji u osnovi imaju tehničku analizu. Značajno je da se što veći broj novinski kuća uključi u kurseve kako bi se plasirana informacija zasnivala na realnim podacima i kao takva učinila dostupnom svakom građaninu. Detaljnije informacije kao i podaci o trgovanju, cifarski i garfički prikazi, analize finasijskih izveštaja i mnoštvo drugih informacija novinari će dobijati na kursevima koje će Beogradska berza posebno organizovati u trajanju od tri dana.

Beogradska berza unapređuje kurseve i suorganizacijom sa nadležnim institucijama, komorama, centrima za edukaciju, sa idejom širenja oblasti berzanskog poslovanja u sve segmente društva.

Pored navedenih kurseva jedan od planova Berze jeste i animiranje lokalne samouprave da kroz određene vidove edukacija ukažu na značaj emitovanja municipalnih obveznica. Reč je o kursu pod nazivom:

FINANSIRANJE LOKALNE SAMOUPRAVE

Cilj kursa – upoznavanje polaznika sa teorijskim i praktičnim mogućnostima finansiranja projekta u lokalnoj zajednici putem emisije hartija od vrednosti.

Namena kursa - predstavnicima lokalne samouprave, predstavnicima privrednih komora, brokersko-dilerskim društava i banaka.

Termini održavanja – prema potrebi i izraženoj zainteresovanosti, a na osnovu prethodno sprovedenih anketa.

Trajanje kursa – 1 dan

Inovacije i planovi – obilazak lokalnih samouprava sa mogućnošću da se semianri održavaju i van Beograda kako bi se učinili dostupnim svima onima koji žele da se informišu o finansiranju projekata emisijom hartija od vrednosti.

U ovom delu, planirano je da cela naredna godina bude u znaku edukacija i spremnosti predstavnika Berze da se na svaki mogući način pomogne u podizanju svesti o berzanskom poslovanju i mogućnostima koje takav vid poslovanja pruža. Cilj je da se građani upoznaju sa suštinom i ovladaju određenim berzanskim uzansama, jer je razvoj tehnologije nemilosrdan i svakodnevno donosi nove promene koje će moći da prate samo oni koji imaju znanje o suštini berzanskog poslovanja.

BRENDIRANJE

Informacije da je Vlada Republike Srbije osnovala Savet za brendiranje Srbije, i da će za ove aktivnosti iz budžeta biti izdvojeno oko 17,5 miliona dinara, dovode i do pitanja kakvo će mesto zauzeti Beogradska berza i celokupno tržište kapitala u predstavljanju Srbije.

Srpsko tržište kapitala prethodnih godina, a posebno u protekloj, 2007. godini, postalo je prepoznatljivo i u međunarodnim okvirima. Osim činjenice da je oko 40% ukupnog trgovanja akcijama u prethodnoj godini ostvareno upravo u trgovanju stranih investitora, značajno je i da su srpske akcije krajem godine po prvi put uključene u međunarodne reperne indekse za ovaj region, kao i da je u junu prodata prva međunarodna licenca na indeks BELEX15. U većini analiza tržišta u regionu navodi se da je srpsko tržište jedno od najperspektivnijih na području bivše Jugoslavije, sa dobrim šansama da se potencijali u narednom periodu pretvore u realnu lidersku poziciju.

Kroz prepoznavanje tržišta kapitala i Berze, šansu dobijaju i kompanije čijim se akcijama trguje, ili one čije će akcije tek biti uključene u trgovanje. Redovno predstavljanje kroz berzanske izveštaje, poverenje investitora i mogućnost prikupljanja dodatnih sredstava za investicije, samo su neke od mnogo puta ponovljenih prednosti koje se mogu ostvariti kroz predstavljanje kompanija domaćoj i svetskoj javnosti, a koje se realizuju uključivanjem akcija na zvaničan listing Berze. Sa druge strane, najavljeno uključivanje akcija javnih preduzeća u trgovanje na Berzi u narednom periodu, još više bi podiglo mogućnost investiranja kako stranih tako i domaćih investitora, a samim tim snažno uticalo na razvoj srpske privrede.

Mesto Beogradske berze u međunarodnim okvirima potvrđuje se i savremenim tehničko-tehnološkim rešenjima, usklađenošću regulative sa evropskim standardima i intenzivnom međunarodnom saradnjom.

Da bi uključivanje Beogradske berze u strategiju brendiranja Srbije bilo moguće, neophodno je adekvatno pozicioniranje Berze u regionalnim okvirima. Korišćenje prilike za organizovan nastup zajedno sa drugim državnim institucijama, svakako bi Beogradskoj berzi omogućilo i značajne rezultate u domaćoj javnosti. Za nastup Srbije na međunarodnom podijumu očekuje se angažovanje stručne agencije, uz logično obrazloženje da je potrebno učiti od onih koji imaju značajno iskustvo na ovom polju, a konkretni planovi podrazumevaju i: opremanje propagandnim materijalom, četiri brend ofisa pri ambasadama (verovatno, u Moskvi, Londonu, Parizu, Njujorku i Vašingtonu). Predviđeno je i formiranje Nacionalne brend asocijacije, a tek za tri-četiri godine i Nacionalnog brend instituta. Brendiranje države podrazumeva korelisanu akciju svih institucija, uz obavezno usklađivanje celokupnog nastupa,

uključujući tu i pojedinačne organizacije ili čak i građane, koji postaju brand sami po sebi.

Interesantna je i izjava svetski priznatog marketing stručnjaka gospodina Anholt-a da se „Sve nacije takmiče za udeo svetskog bogatstva i prepoznatljivosti, što je stvar pozicioniranja“....“isto onako kako to važi i za bilo koju poslovnu organizaciju“...„potpuno je razumljivo da vlade učine sve kako bi obezbedile konzistentnost ponašanja u svim oblastima delovanja“, i sugeriše da je poterbno da vlada ustanovi poziciju brending ministra. U svemu najavljenom podrazumeva se veća koordinacija svih učesnika koja će se sprovoditi i kroz rad novoformirane radne grupe pri Vladi Srbije.

PLANIRANI OBLICI SARADNJE SA PREDSTAVNICIMA MEDIJA

U sklopu planiranih aktivnosti u narednom periodu, posebna pažnja Beogradske berze biće usmerna ka unapređenju saradnje sa predstavnicima medija. Pri tome, program saradnje sprovodiće se u dva pravca:

1. uključivanjem u berzanska izveštavanja medija sa kojima do sada nismo imali intenzivnu saradnju u tom smislu i
2. unapređenjem postojeće saradnje sa štampanim i elektronskim medijima koji su već uključeni u rad Berze.

S obzirom na sve brži razvoj telekomunikacija, interneta i drugih oblika prenosa informacija, Beogradska berza će učiniti sve što je potrebno kako bi omogućila blagovremeno dostavljanje informacija medijima, odnosno javnosti. U tom smislu internet prezentacija Beogradske berze ostaje glavni izvor informacija, uz proširenje mailing lista za distribuciju izveštaja, informacija i saopštenja, u skladu sa nastajućim potrebama. Kako se planira i prelazak na novi sistem izveštavanja, doći će do promena u dinamici distribucije podataka putem maila i interneta, ali i u njihovom suštinskom unapređenju, čime će se otvoriti mogućnosti za dalji razvoj procesa izveštavanja i analiza. Press kutak na internet stranicama Beogradske berze, kao i RSS servis, izuzetno koristan za preuzimanje vesti i podataka sa Berze, biće u narednoj godini unapređeni novim podacima i sadržajima.

Aktivan nastup Beogradske berze prema javnosti podrazumeva i povećanje broja vendora informacija koji preuzimaju podatke sa Berze. Pored toga, planiraju se i širi oblici saradnje sa ovim institucijama, a između ostalog i uključivanje predstavnika medija u obuke koje se odnose na čitanje, razumevanje i korišćenje analitičkih sredstava koja nude vendori. Za praćenje podataka o tržištu kapitala neophodan je stalan pristup informacijama, kao i najsavremenijim rešenjima koja se nude na tržištu.

U sklopu obuka koje Beogradska berza planira da ponudi predstavnicima medija, pored osnovne obuke o berzanskom poslovanju i izveštavanju, kao i pomenute saradnje sa vendorima, planiraju se i redovne obuke 'višeg nivoa', koje će uključivati i sticanje osnovnih znanja o tehničkoj i fundamentalnoj analizi i širem sagledavanju tržišta kapitala u sklopu razvoja privrede i društva. S obzirom na povećano interesovanje za poslovanje Berze, najavljene promene, očekivani završetak i finalizaciju procesa privatizacije, sigurno je da će svaki vid analize tržišta iz ugla stručnih predstavnika medija dobijati sve veći značaj i pažnju od strane javnosti. U tom smislu, Beogradska berza ostaje spremna da, u okviru svojih nadležnosti, medijima omogući proširivanje baze znanja i alata za analizu tržišta.

U proces edukacije medija će u narednoj godini biti uključeni i stručnjaci iz drugih, povezanih institucija, sektora finansija i bankarstva, privrednih

komora isl, kao i stručnjaci sa berzi iz okruženja, ali i predstavnici medija koji već imaju bogato iskustvo u praćenju tržišta kapitala u zemlji i inostranstvu.

Kao i do sada, Beogradska berza ostaje otvorena za sve vaše predloge i sugestije. Možete nas kontaktirati na mail adrese: marketing@belex.co.yu i info@belex.co.yu, nakon čega ćete sigurno dobiti odgovor u najkraćem mogućem roku.

Srećni božićni i novogodišnji praznici!

Vaša Beogradska berza



Prilog

SADRŽAJ:

- Inicijalna javna ponuda
- Kalendar radnih i neradnih dana u 2008. godini

INICIJALNA JAVNA PONUDA

U poslednje vreme dosta često se piše o inicijalnoj javnoj ponudi (Initial Public Offering - IPO) u sklopu privatizacije javnih preduzeća. Na osnovu pitanja upućenih Beogradskoj berzi, kao i sa željom da olakšamo usvajanje nove terminologije i približimo značaj primene IPO procedura za razvoj privrede, pripremili smo sledeći tekst:

Inicijalna javna ponuda, u osnovi, predstavlja prvi pojavljavanje akcija neke kompanije na primarnom tržištu. Dakle, reč je o prvoj javnoj emisiji i javnoj ponudi akcija neke kompanije. Kroz postupak IPO-a akcije se nude najširoj investicionoj javnosti, odnosno zainteresovanim investitorima koji bi novčanim sredstvima kupovali akcije, a kompanija na taj način pribavlja neophodan kapital za sopstveni razvoj poslovanja. IPO u tranzicionim ekonomijama može da se koristi u svojoj standardnoj proceduri ili pak sa izvesnim modifikacijama u postupku privatizacije državnih preduzeća, pri čemu je najčešće reč o kompanijama velikog kapitala i iz oblasti privređevanje od strateškog značaja za zemlju.

Inicijalna javna ponuda, odnosno primarna emisija akcija predstavlja prilično složen i zahtevan proces. Stoga se emitenti najčešće oslanjaju na usluge investicione banke koja obavlja celokupan posao, od ideje do realizacije primarne emisije akcija. Investiciona banka nastupa u ulozi potpisnika emisije, tzv. underwritera. Znači, potpisuje emisiju i obavezuje se na otkup akcija od izdavaoca po dogovorenoj ceni, ili se, pak, obavezuje da će otkupiti sve akcije neprodane investitorima na tržištu. Druga alternativa je, izbor agenta emisije čiji zadatak jeste što bolja promocija atraktivnosti ulaganja u akcije kompanije. Ukoliko investiciona banka, potpisnik emisije, ne želi ili ne može da preuzme ceo rizik emitovanja i prodaje akcija, odlučuje se da redukuje rizik formiranjem takozvanog Sindikata potpisnika, koji predstavlja grupu investicionih bankara koji učestvuju u prodaji emisije.

Osnovni zadatak investicione banke, odnosno pokrovitelja emisije u postupku IPO, jeste da odredi vrstu akcija koje će biti emitovane (obične ili preferencijalne), cenu po kojoj će se investicionoj javnosti ponuditi akcije (*Public Offering Price - POP*) i vreme izlaska na tržište. U procesu određivanja cene akcija, koje su predmet javne ponude, potpisnik emisije mora obratiti pažnju na nekoliko ključnih parametara, kao npr. finansijsko stanje kompanije, profitabilnost, stopu rasta, stepen poverenja investitora isl. Dakle, da bi kompanija mogla uspešno da sprovede javnu ponudu, neophodno je da ima stabilnu tržišnu i finansijsku poziciju, prepoznatljiv brend, realne mogućnosti razvoja, određen nivo profitabilnosti, odgovarajuću kadrovsku strukturu, zatim, profesionalne, partnerske i kooperativne odnose sa okruženjem, međunarodno sertifikovane procese i proizvode, i da ima uspostavljen efikasan mehanizam poslovnog i finansijskog izveštavanja i interne kontrole.

Putem inicijalne javne ponude može se izvršiti potpuna privatizacija kompanija, privatizacija javnog sektora u državnom vlasništvu ili većinskom državnom. Na osnovu dosadašnjih iskustava zemalja u okruženju, najbolje rezultate je dala diversifikacija vlasničke strukture kompanija, jer samo takve kompanije dobijaju na atraktivnosti i ostaju prisutne na tržištu kapitala za duži vremenski period.

Proces IPO prati dilema, da li se obratiti individualnim (retail) ili institucionalnim investitorima. Ukoliko se kompanija opredeli za individualne investitore, u procesu promocije javne ponude, može i trebalo bi da se u značajnoj meri osloni na postojeći sistem marketing aktivnosti. Izbor kvalitetnih institucionalnih investitora jeste posao investicione banke. Insitucionalni investitori su, po pravilu, agresivniji u odnosu na individualne, pojedinačne ili kako se često kaže „male“ investitore. Institucionalni investitori su uglavnom specijalizovani za određene vrste akcija. Investicioni bankari tačno znaju ko je među investitorima zainteresovan za određenu oblast, koji investitori su strpljivi i spremni su da sačekaju, a koji su pak, nestrpljivi i brzo prodaju kupljene akcije. Proces izbora investitora je, dakle, veoma važan u IPO, jer je u interesu kompanije da akcije kupe kvalitetni i dugoročni investitori, koji imaju visok stepen poverenja u menadžment kompanije.

Inicijalna javna ponuda može se sprovesti na sledeće načine:

- metod fiksne cene,
- metod „book building“ i
- kombinacijom ova dva metoda.

U postupku sprovođenja IPO se najčešće primenjuje i tzv. porocedura „book building“-a. Reč je o produri koju kompanije, posredstvom underwritera, koriste za efektivnu distribuciju emitovanih akcija. Naime, česta je situacija da je tražnja za ponuđenim akcijama veća od ponude, pa je neophodno napraviti izbor, u smislu broja i strukture investitora, budućih akcionara kompanije. Dakle, proces „*book buldinga*“ usmeren je na razdvajanje velikih i individualnih investitora, i određivanje raspona cene, odnosno cene po kojoj će se izvršiti prodaja akcija nakon isteka definisanog roka za dostavljanje ponuda.

KALENDAR RADNIH I NERADNIH DANA U 2008. GODINI

Netrgovački dani u 2008. godini:

- 01. januar - Nova godina
- 02. januar - Nova godina
- 03. januar*
- 04. januar*
- 07. januar - Božić
- 15. februar - Sretenje, Dan državnosti Srbije
- 25. april - Veliki Petak
- 28. april - Vaskrs (drugi dan)
- 01. maj - Praznik rada
- 02. maj - Praznik rada

*U skladu sa Odlukom Upravnog odbora Berze, dani 3. i 4. januar 2008. godine su radni dani Berze, na kojima neće biti organizovani berzanski sastanci.